

¹⁷ Інвестора майбутнього індустріального парку в Житомирі можуть звільнити від податків на 5 років : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pda.zhitomir.info/news_160355.html

Резюме

Бондарчук Н. В., Стужук І. О. Актуальні питання створення та функціонування індустріальних парків в Україні.

Стаття присвячена дослідженню значення й ролі індустріальних парків, правового режиму земель індустріальних парків, здійснення нормативно-правового регулювання створення та функціонування індустріальних парків, виявленню недоліків останнього та розробці пропозицій щодо внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів.

Ключові слова: індустріальний парк, правовий режим земель індустріальних парків, інвестор, учасник.

Резюме

Бондарчук Н. В., Стужук И. А. Актуальные вопросы создания и функционирования индустриальных парков в Украине.

Статья посвящена исследованию значения и роли индустриальных парков, правового режима земель индустриальных парков, осуществления нормативно-правового регулирования создания и функционирования индустриальных парков, определению недостатков последнего и разработке предложений по внесению изменений и дополнений к нормативно-правовым актам.

Ключевые слова: индустриальный парк, правовой режим земель индустриальных парков, инвестор, участник.

Summary

Bondarchuk N., Stuzhuk I. Current issues of the establishment and operation of industrial parks in Ukraine.

The article investigates the meaning and role of industrial parks, the legal regime of land industrial parks, implementation of legal regulation of the establishment and operation of industrial parks, identify gaps latter, and proposals for amendments and supplements to legislative acts.

Key words: industrial park, the legal regime of lands of industrial parks, investor, participant.

УДК 349.422.2

Х. А. ГРИГОР'ЄВА

Христина Антонівна Григор'єва, кандидат юридичних наук, доцент Національного університету «Одеська юридична академія»

**ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ:
ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Від загострення проблем політичного та соціально-економічного характеру в державі насамперед завжди потерпає сільське населення. Ґрунтовні наукові дослідження і накопичений практичний досвід переконливо доводять, що протистояння негативним тенденціям на селі можливе лише шляхом об'єднання та співпраці, що узагальнюються таким явищем, як кооперація. З огляду на те, що останнім часом держава активно скорочує свою реальну підтримку аграрному сектору, актуалізується питання заохочення утворення різних форм самодопомоги населення, а також сприяння будь-якій підтримці кооперативного руху, яка надходить з інших джерел (приватних, міжнародних, іноземних). Дослідження правових аспектів такого сприяння є своєчасним у зв'язку з появою великої кількості реальних пропозицій щодо альтернативи державній підтримці сільськогосподарської кооперації в Україні.

Правові проблеми розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні досліджувалися багатьма вітчизняними вченими, серед яких: А. А. Білека, Н. С. Гавриш, Я. З. Гасцька-Колотило, О. В. Гафурова, В. П. Жушман, В. М. Єрмоленко, І. І. Каракаш, В. М. Масін, В. В. Носік, В. В. Панченко, О. О. Погрібний, Т. П. Проценко, В. І. Семчик, І. О. Серета, О. М. Сонин, А. М. Статівка, Н. І. Титова, В. Ю. Уркевич, В. І. Федорович, Т. М. Чурилова, М. В. Шульга, В. В. Янчук, В. З. Янчук та інші. Наразі об'єктивні обставини та тенденції розвитку суспільних відносин формують потребу у сучасному дослідженні правових питань забезпечення всебічної підтримки розвитку кооперації на селі.

У зв'язку з цим **метою даної статті** є формулювання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства в аспекті надання підтримки сільськогосподарській кооперації в Україні.

Проблеми, з якими зіткнулося сільське населення в Україні, набувають все більшої гостроти. Це у свою чергу об'єктивно утворює сприятливу основу для нової віхи розвитку кооперації на селі, адже, як образно казав В. О. Поссе: «Кооперація – це дочка нужди і мати достатку». Ми бачимо можливий розвиток сільської кооперації у двох напрямках, а саме: відповідно до класифікації кооперативів на два основні види – коопера-

тиви споживачів та кооперативи виробників. Принциповий поділ дає змогу пояснити відмінності між кооперативними організаціями, їх завданнями та особливостями діяльності. Кооперативи споживачів мають на меті знизити витрати на придбання речей та послуг особистого споживання. Економія є головною ціллю та досягається в результаті спільності зусиль об'єднаних осіб. Кооперація зародилася саме як споживча у тому числі тому, що була породженням бідності та нужди широких мас населення у західноєвропейських країнах у середині XIX століття. Споживча кооперація України – її система, особливості структурної побудови, організаційних та майнових зв'язків – незважаючи на проведену модернізацію, є досить консервативним видом кооперації, продуктом історично-правової традиції. Ця характерна ознака є однією з основних причин невисокої популярності споживчої кооперації серед населення України, особливо молоді. Однак аналіз сучасних умов, що склалися у суспільстві, демонструє появу передумов для змін описаної ситуації. Споживча кооперація в силу своєї специфічної мети та соціального складу отримує особливий розвиток у період кризових явищ та зниження рівня життя населення – тобто тоді, коли актуалізуються питання заощадження та економії. Відповідно до статистичних даних, опублікованих Державною службою статистики України, реальний наявний дохід населення України у 2015 р. знизився порівно з попереднім роком на 22,2 %. Такому різкому падінню реального наявного доходу населення передувало зниження на 8,4 % – у 2014 році¹. Суттєвий та швидкий спад реальних доходів населення, продемонстрований протягом останніх років, створює сприятливе середовище для розвитку споживчої кооперації. Однак задля максимально ефективного використання сприятливого моменту споживча кооперація має започаткувати зміни та оновлення з метою залучення нових членів. Це стане можливо лише тоді, коли членство у споживчому кооперативі стане відчутно вигідним для пересічного громадянина – середньостатистичного споживача. За період незалежності України було кілька кризових періодів (90-ті рр., 2008–2009 рр.), коли міг бути реалізований новий сценарій розвитку споживчої кооперації, однак на той час виникали питання щодо організаційної єдності, збереження майна – тобто питання виживання. На сьогодні складається найбільш вдалий момент для проведення реформування споживчої кооперації. Звичайно, найбільш доцільно було б оновити застарілий Закон України «Про споживчу кооперацію» задля приведення його у відповідність із загальним кооперативним, цивільним та господарським законодавством. Недосконалість положень спеціального Закону призвела до того, що локальна нормативно-правова основа функціонування споживчої кооперації суттєво розширилася та у деяких питаннях відійшла від законодавчих вимог. У даний момент соціальної напруги та економічної кризи споживча кооперація має реальні можливості для відновлення та розширення свого впливу у сільських місцевостях, шляхом надання різноманітних послуг сільському населенню у вирішенні його соціальних, економічних, культурних та інших проблем. Саме тому, незважаючи на той факт, що споживча кооперація не належить до сільськогосподарської у суто законодавчому розумінні, вона розглядається нами як потенційний дієвий різновид «соціальної» кооперації в сільській місцевості, який здатен у поєднанні із класичною сільськогосподарською кооперацією суттєво покращити рівень життя сільського населення. Використання сприятливого моменту має каталізуватися та супроводжуватися активною державною підтримкою.

На протязі кооперації споживачів, кооперація виробників спрямована на збільшення доходів суб'єктів, які ведуть господарську діяльність. Насамперед такий вид кооперації проявляється у сільському господарстві. Наразі склалися передумови для нового етапу розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні. Ці сприятливі передумови не в останню чергу пов'язані із появою нових джерел потенційного фінансування та інвестування. Моніторинг ситуації у сільському господарстві вказує на наявність таких основних видів фінансування кооперативів: державне, приватне, міжнародне та іноземне.

Державна підтримка сільськогосподарської кооперації в Україні на даному етапі, на жаль, лише декларується. Так, наприклад, у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» одним зі шляхів вирішення проблем у сільському господарстві передбачається забезпечення підтримки фермерських господарств, малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції та створених ними сільськогосподарських кооперативів². Проте наразі конкретних правових механізмів не розроблено. Сільськогосподарські кооперативи мають можливість користуватися загальними видами державної підтримки, яка спрямована на широке коло суб'єктів сільськогосподарської діяльності, при цьому дієвих спеціалізованих заходів не запроваджено. Варто зазначити, що деякі неординарні кроки все ж зроблено: наприклад, Міністерство аграрної політики і продовольства України провело конкурс серед студентів більш ніж 100 аграрних вузів країни на визначення кращого бізнес-проекту зі створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу³. Такі заходи можна охарактеризувати позитивно – вони зацікавлюють молодь, поширюють кооперативні знання тощо. Але такі заходи мають підкріплюватися додатковою організаційною та фінансовою підтримкою.

Слід визнати, що хоча державна підтримка сільськогосподарської кооперації в умовах кризи економіки є досить примарним сподіванням, однак потреба в активізації цих процесів не минає, а навпаки – загострюється. У зв'язку з цим актуальності набирає паралельний вид підтримки розвитку кооперації в сільському господарстві, а саме – приватне фінансування великих компаній. Як слушно зазначив І. С. Сашенко, держава та територіальні громади не лише повинні здійснювати ефективне розпорядження коштами з державного й місцевого бюджетів, важливого значення набуває створення належних організаційно-правових умов для залучення приватних та іноземних інвестицій⁴. На перший погляд, такі інвестиції в кооперацію з боку крупних приватних гравців аграрного ринку виглядають нелогічними, адже кооперація є ефективним інструмен-

том для дрібних та середніх товаровиробників. За допомогою кооперування невеликі учасники аграрного ринку мають можливість посилити свої позиції, скористатися ефектом масштабу. Крупним аграрним компаніям не вигідно стимулювати укрупнення конкурентів. Однак подібні міркування не завжди виправдовуються на практиці.

В Україні існують конкретні приклади стимулювання сільськогосподарської кооперації, профінансованого великими аграрними компаніями. Найбільш яскравим прикладом такого взаємовигідного співробітництва є інвестування компанії «Danon Україна» в утворення сільськогосподарських кооперативів молочарського напрямку. Сутність механізму інвестування проста, але ефективна. «Danon Україна» фінансує утворення фермерських господарств на базі заінтересованих сімей. Загальна сума кожного індивідуального проекту становить близько 6 тисяч євро, з яких громадяни сплачують лише 13 %, більшу частину покриває компанія. На наступному етапі «Danon Україна» ініціює об'єднання таких індивідуальних виробників у кооперативи. Мережа кооперативних організацій формується навколо переробних заводів «Danon Україна», що забезпечують закупівлю заготовленої молочної сировини. Приклад приватного інвестування у побудову кооперативних організацій, продемонстрований компанією «Danon Україна», не є альтруїзмом чи благодійництвом. Переваги такого інвестування є досить практичними та реальними. Серед них можна вказати на такі: 1) формування стабільних регулярних поставок сировини на переробні потужності (так, у 2015 р. з кооперативного сектору «Danon Україна» отримала 12 % сировини, необхідної для виробництва); 2) можливість контролю за якістю та безпечністю сировини; 3) перспектива утворення власної виробничої основи – мережі кооперативів, «зав'язаних» на переробних потужностях «Danon Україна»; 4) можливість організації навчання, консультування, тісного співробітництва з лідерами утворених кооперативів.

Значний позитивний потенціал такого проекту підтверджується рішенням компанії ввести в дію паралельний проект щодо утворення кооперативів з вирощування полуниці. Успішна реалізація такого інвестиційного рішення одразу дала свої плоди – компанія «Danon Україна» задовольнила повністю свої виробничі потреби в даній сировині.

Подібне інвестування в розбудову кооперативної мережі з боку приватної компанії формує довгостроковий економічний та соціальний ефект, тому є перспективним явищем у сучасних реаліях. З юридичної точки зору, формується фактичне об'єднання підприємств, однак воно якісно відрізняється від побудови традиційного для України агрохолдингу. Таку систему підприємств, об'єднаних на певній території єдиним циклом виробництва, можна назвати зародком кластеру.

Законодавством України передбачено утворення традиційних кооперативів за класичними принципами кооперативної ідеології. Така модель перешкоджає особам, подібним до компанії «Danon Україна», ставати повноправним членом кооперативу. Однак за такими особами зберігається право асоційованого членства. Дане право не передбачає управлінських правомочностей, що по суті позбавляє компанію-інвестора потреби у вступі до кооперативу. Фактично нинішнє законодавство ізолює кооперативні організації від дійсного членства господарських структур, подібних «Danon Україна», а також від входження кооперативу до систем агрохолдингів. Останнє пояснюється тим, що таке входження передбачає фінансову та організаційну залежність корпоративного підприємства від холдингової компанії. Однак кооперативне законодавство вказує на те, що кооператив управляється демократично – усіма членами спільно, а не тим членом, що вніс більшу частку майна. У зв'язку з цим відносини між компанією-інвестором та сільськогосподарським кооперативом базуватимуться не на членстві, а на договорі, тобто матимуть договірну правову природу.

Протягом останніх років на фоні поглиблення економічної кризи спостерігається «бум» пропозицій щодо допомоги у розвитку сільськогосподарської кооперації з боку міжнародних та іноземних організацій. Для ілюстрації варто навести кілька прикладів. Так, міжнародна організація під егідою ООН Продовольча і сільськогосподарська організація (ФАО) проголосила свою готовність взяти участь у наданні допомоги українським виробникам молока у створенні ефективних кооперативів⁵. Значна допомога надходить з інших держав, причому як від урядових, так і від неурядових організацій. Однією з найактивніших країн у цьому процесі є Канада. Саме у рамках реалізації Канадського кооперативного зернового проекту в Україні будується перший кооперативний елеватор. Допомога надається у вигляді гранту – тобто фінансові кошти, вкладені у будівництво першої лінії елеватора, українськими фермерами – членами кооперативу не повертаються⁶.

Активно діє в Україні також урядова організація США – USAID (Агентство США з міжнародного розвитку), яка на Миколаївщині організувала допомогу фермерським господарствам, що займаються молочним скотарством, та ініціювала їх об'єднання в сільськогосподарські кооперативи⁷.

У Черкаській області було реалізовано проект «Створення регіонального навчально-практичного центру розвитку багатофункціональних кооперативів» за фінансовою та організаційною підтримкою ЄС. У рамках даного проекту готується утворення 50 нових сільськогосподарських багатофункціональних кооперативів⁸.

З боку зарубіжних неурядових організацій теж надходять пропозиції щодо участі в кооперативних проєктах. Наприклад, канадська організація SOCODEVI у співпраці з Івано-Франківською обласною адміністрацією реалізує проєкт з розширення та зміцнення матеріально-технічної бази кооперативу «Еком»⁹. Це можна назвати прикладом успішного співробітництва вітчизняних органів державної влади з інвесторами у сфері сільськогосподарської кооперації.

Взагалі слід визнати, що від активності та ефективності місцевих органів державної влади значною мірою залежить розвиток сільськогосподарської кооперації в даному регіоні. Вдалим прикладом такої активності у напрямі популяризації та підтримки кооперації на селі варто вказати реалізацію Львівською обласною

ністрацією проекту під назвою «500 успішних сімейних господарств». Відповідно до цього проекту в області пропонується розпочати масову організацію найпростішого, але дієвого та необхідного різновиду кооперації – заготівельно-збутового¹⁰. Саме вирішення проблем з реалізацією сільськогосподарської продукції в нашій державі наразі є одним із найбільш актуальних питань, тому даний проект є дуже перспективним.

Проведений аналіз реального стану підтримки розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні демонструє, що найбільш дієвим та ефективним джерелом підтримки на даний час є фінансування з боку приватних, міжнародних та іноземних організацій. Надання такої підтримки опосередковується різними документами (меморандуми, договори тощо) та набуває різних форм (гранти, співфінансування, організаційна допомога, надання матеріально-технічного забезпечення тощо). У такій ситуації держава, яка своїми силами не в змозі «запустити» масову кооперацію на селі, повинна всіляко підтримувати подібні проекти, спрямовані на розвиток сільськогосподарських кооперативів, та не заважати їх втіленню. Слід вказати на неадекватне відображення у Законі України «Про сільськогосподарську кооперацію» проаналізованих суспільних відносин, а саме: у ст. 15 Закону закріплені основні засади підтримки сільськогосподарської обслуговуючої кооперації лише з боку держави. При цьому жодним чином не регламентовано відносини державних органів з іншими суб'єктами надання підтримки кооперативам. Вважаємо, що дана стаття Закону потребує зміни та доповнення. По-перше, варто закріпити прямий обов'язок відповідних органів здійснювати вказану підтримку та сприяння сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам. По-друге, встановити обов'язок відповідних органів сприяти реалізації інвестиційних та інших проектів з боку приватних чи інших організацій, що спрямовані на розвиток сільськогосподарської кооперації в Україні. З огляду на це пропонуємо викласти ч. 2 ст. 15 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» у наступній редакції: «Центральні та місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати сприяння розвитку і зміцненню економічної самостійності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та їх членів, підвищенню ефективності їх діяльності, не допускати будь-яких обмежень господарської активності та ініціативи таких кооперативів, вільної і рівноправної їх участі на ринках товарів, робіт і послуг, а також всебічно сприяти реалізації проектів підтримки сільськогосподарської кооперації з боку приватних осіб, міжнародних та іноземних організацій».

Отже, можемо зробити висновок, що в умовах соціально-економічної кризи формується сприятливе середовище для нової віхи розвитку кооперації на селі. Такий розвиток має два однаково перспективні вектори: кооперація споживачів та кооперація виробників. Для активізації цих процесів життєво важливим стає надання різних форм організаційної, фінансової та інформаційної підтримки. Аналіз сучасного стану відповідних відносин вказує на існування таких видів підтримки сільськогосподарської кооперації залежно від джерел надання: державна, приватна, міжнародна та іноземна. З метою вдосконалення правового забезпечення надання усіх видів підтримки кооперації на селі доцільним є внесення змін та доповнень до ст. 15 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію».

¹ Офіційний сайт Державної служби статистики України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

² Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. // Офіційний вісник України. – 2016. – № 24. – Ст. 68.

³ Минагропрод провів конкурс бизнес-планов по созданию кооперативов : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://latifundist.com/novosti/17634-minagroprod-provel-konkurs-biznes-planov-po-sozdaniyu-kooperativov>

⁴ Сащенко І. С. Деякі аспекти правового регулювання публічних інвестицій в соціальний розвиток села / І. С. Сащенко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2015. – Вип. 213. – Ч. 1. – С. 131–134.

⁵ ФАО допоможе молочникам у створенні кооперативів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kurkul.com/news/2023-fao-dopomoze-molochnikom-u-stvorenni-kooperativiv>

⁶ Первый кооперативный элеватор – новый подход к строительству : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elevatorist.com/blog/read/198-perviyiy-kooperativniyiy-elevator—noviyiy-podhod-k-stroitelstvu>

⁷ USAID відкриває на Миколаївщині сімейні молочні міні-ферми : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kurkul.com/news/3179-usaid-vidkrivaє-na-mikolayivschini-simeyni-molochni-mini-fermi>

⁸ У 4 областях впроваджуються міжнародні проекти з підтримки розвитку малого підприємництва, сімейних ферм та кооперації на селі : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/21013>

⁹ Канада допомагає розвивати кооперативний рух на Прикарпатті : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kurkul.com/news/3173-kanada-dopomagaye-rozvivati-kooperativniy-ruh-na-prikarpatti>

¹⁰ На Львівщині стартував проект зі створення кооперативів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kurkul.com/news/2471-na-lvivschini-startuvav-proekt-zi-stvorenniya-kooperativiv>

Резюме

Григор'єва Х. А. Підтримка сільськогосподарської кооперації в Україні: питання правового забезпечення.

У статті розглядаються питання правового забезпечення надання підтримки розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні. Встановлено, що такий розвиток має два однаково перспективні вектори: кооперація споживачів та кооперація виробників. Для активізації цих процесів життєво важливим стає надання різних форм організаційної, фінансової та інформаційної підтримки. Аналіз сучасного стану відповідних відносин вказує на існування таких видів підтримки сільськогосподарської кооперації залежно від джерел надання: державна, приватна, міжнародна та іноземна. З метою вдосконалення правового забезпечення надання усіх видів підтримки кооперації на селі автор пропонує внесення конкретних змін та доповнень до ст. 15 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію».

Ключові слова: сільськогосподарська кооперація, державна підтримка, аграрний протекціонізм, інвестиції, сільське господарство, кооперативи, споживча кооперація.

Резюме

Григорьева К. А. Поддержка сельскохозяйственной кооперации в Украине: вопросы правового обеспечения.

В статье рассматриваются вопросы правового обеспечения предоставления поддержки сельскохозяйственной кооперации в Украине. Установлено, что такое развитие имеет два одинаково перспективных вектора: кооперация потребителей и кооперация производителей. Для активизации этих процессов становится жизненно важным оказание различных форм организационной, финансовой и информационной поддержки. Анализ современного состояния анализируемых отношений указывает на существование таких видов поддержки сельскохозяйственной кооперации в зависимости от источника поддержки: государственная, частная, международная, иностранная. С целью усовершенствования правового обеспечения предоставления всех видов поддержки кооперации на селе автор предлагает внести конкретные изменения и дополнения в ст. 15 Закона Украины «О сельскохозяйственной кооперации».

Ключевые слова: сельскохозяйственная кооперация, государственная поддержка, аграрный протекционизм, инвестиции, сельское хозяйство, кооперативы, потребительская кооперация.

Summary

Hryhorieva K. Support for agricultural cooperation in Ukraine: legal issues.

In the article, the legal provision of support for agricultural cooperation in Ukraine has explored. The author established that such a development has two equally promising vectors: consumer cooperatives and cooperatives of producers. To activate these processes becomes vital to provide various forms of organizational, financial and informational support. The author analyses of the current state of the analyzed relationships and points to the existence of such kinds of support agricultural cooperatives, depending on the source of support: public, private, international, foreign. In order to improve legal maintenance of all types of cooperatives in rural areas support the author proposes specific amendments in Art. 15 of the Law of Ukraine «Agricultural Cooperation».

Key words: agricultural cooperatives, state support, agricultural protectionism, investment, agriculture, cooperatives, consumer cooperatives.

УДК 349.6 (477)

А. С. ЄВСТІГНЄЄВ

Андрій Сергіович Євстігнєєв, кандидат юридичних наук, доцент, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОПЕРЕДНЬОЇ ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕЧНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Ефективне правове забезпечення екологічної безпеки (далі – ЕБ) у процесі здійснення спеціального природокористування неможливе без удосконалення чинних правових приписів, що регламентують відповідні правовідносини. При цьому важливе значення для такого удосконалення мають приписи Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), яка містить ряд конкретних важливих вимог до України щодо удосконалення вітчизняного екологічного законодавства.

Різні аспекти правового забезпечення екологічної безпеки є предметом наукових досліджень вчених – представників вітчизняної науки екологічного права, як-от: В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, Ю. Л. Власенко, А. П. Гетьман, Т. Г. Ковальчук, М. В. Краснова, Н. Р. Малишева, Е. В. Позняк, О. В. Сушик, О. А. Шомпол, Ю. С. Шемшученко та ін.

Водночас спеціальні правові дослідження щодо запровадження відповідної вимогам сьогодення ефективної процедури правового регулювання попередньої оцінки екологічної безпечності спеціального природокористування у науці екологічного права не здійснювались, що обумовлює актуальність проведеного в цій статті дослідження.

З огляду на потенційно значні негативні наслідки порушення ЕБ при здійсненні спеціального природокористування, правове регулювання відносин щодо такого користування має бути сфокусовано передусім на попередженні можливих порушень ЕБ, що відповідає усталеним підходам в ЄС, а отже – є актуальним для України в контексті її євроінтеграційних прагнень.

Важливою умовою забезпечення балансу економічної і екологічної складових сталого розвитку у правовідносинах спеціального природокористування є закріплення у чинному екологічному законодавстві України ефективної процедури попередньої оцінки екологічної безпечності діяльності із спеціального природокористування, яка має здійснюватись до прийняття рішення про видачу відповідного дозвільного документа, під час відповідної дозвільної процедури.